

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาสภาพการใช้ปัญหา และข้อเสนอแนะการใช้อินเทอร์เน็ตในงานบริการสารสนเทศของห้องสมุดสถาบันราชภัฏ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการใช้อินเทอร์เน็ตในงานบริการสารสนเทศและการฝึกอบรมบุคลากรผู้ให้บริการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากร
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากร

1. ประชากร ได้แก่ บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ที่ปฏิบัติงานบริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้าในสำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏทั้ง 40 แห่ง (ยกเว้นสำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏชัยภูมิที่ยังไม่มีความพร้อมเรื่องอินเทอร์เน็ต) จำนวน 136 คน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร

สถาบันราชภัฏ	บรรณารักษ์	เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	จำนวนรวม
1. สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี	2	3	5
2. สถาบันราชภัฏกาฬสินธุ์	1	-	1
3. สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร	2	-	2
4. สถาบันราชภัฏจันทรเกษม	2	1	3
5. สถาบันราชภัฏเชียงราย	3	-	3
6. สถาบันราชภัฏเชียงใหม่	5	10	15

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถาบันราชภัฏ	บรรณารักษ์	เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	จำนวนรวม
7. สถาบันราชภัฏเทพสตรี	-	2	2
8. สถาบันราชภัฏธนบุรี	1	1	2
9. สถาบันราชภัฏนครพนม	1	-	1
10. สถาบันราชภัฏนครปฐม	2	-	2
11. สถาบันราชภัฏนครราชสีมา	1	1	2
12. สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช	1	1	2
13. สถาบันราชภัฏนครสวรรค์	3	-	3
14. สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1	1	2
15. สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์	1	1	2
16. สถาบันราชภัฏพระนคร	2	1	3
17. สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	1	1	2
18. สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม	1	1	2
19. สถาบันราชภัฏเพชรบุรี	1	1	2
20. สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาสงครณ	3	6	9
21. สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์	5	4	9
22. สถาบันราชภัฏภูเก็ต	2	-	2
23. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม	2	1	3
24. สถาบันราชภัฏยะลา	2	2	4
25. สถาบันราชภัฏร้อยเอ็ด	1	-	1
26. สถาบันราชภัฏราชนครินทร์	1	1	2
27. สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี	3	7	10
28. สถาบันราชภัฏลำปาง	1	1	2
29. สถาบันราชภัฏเลย	-	2	2
30. สถาบันราชภัฏศรีสะเกษ	1	2	3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถาบันราชภัฏ	บรรณารักษ์	เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	จำนวนรวม
31. สถาบันราชภัฏสกลนคร	-	3	3
32. สถาบันราชภัฏสงขลา	-	2	2
33. สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	1	3	4
34. สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	7	5	12
35. สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี		2	2
36. สถาบันราชภัฏสุรินทร์	1	1	2
37. สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	2	-	2
38. สถาบันราชภัฏอุดรธานี	2	-	2
39. สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์	1	1	2
40. สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี	1	1	2
รวม	67	69	136

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตและการใช้อินเทอร์เน็ตในงานบริการสารสนเทศจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งศึกษาวิธีการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต
- นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถามโดยให้มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นของสภาพและปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในงานบริการสารสนเทศ
- เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้
 - ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (check list)
 - ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในงานบริการสารสนเทศ ได้แก่ เกตเวย์ที่ใช้ในการเชื่อมต่อ, วิธีการเรียนรู้ในการใช้อินเทอร์เน็ต, ความถี่ในการใช้, ประเภทของ

บริการบนอินเทอร์เน็ตที่ใช้, วัตถุประสงค์ของบริการที่ใช้, แหล่งสารสนเทศที่เข้าใช้ ลักษณะของคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบและเติมข้อความ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้อินเทอร์เน็ตในงานบริการสารสนเทศ ได้แก่ ปัญหาด้านการให้บริการต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ต ปัญหาด้านอุปกรณ์และโปรแกรม ปัญหาด้านการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต และปัญหาด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ลักษณะของคำถามเป็นคำถามแบบประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	เป็นปัญหามากที่สุด
4	หมายถึง	เป็นปัญหามาก
3	หมายถึง	เป็นปัญหาปานกลาง
2	หมายถึง	เป็นปัญหาน้อย
1	หมายถึง	เป็นปัญหาน้อยที่สุด

ส่วนตอนท้ายจะเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการใช้อินเทอร์เน็ตในงานบริการสารสนเทศ ลักษณะคำถามเป็นคำถามประเภทปลายเปิดเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำในด้านความถูกต้องของเนื้อหา การใช้ถ้อยคำภาษา และความชัดเจนของแบบสอบถาม

5. แก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ จากนั้นนำแบบสอบถามไปเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

ดร. นางเยาว์ เปรมกมลเนตร นักเอกสารสนเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ดร. สมโภชน์ เอนกสุข อาจารย์ประจำภาควิชาการวิจัยและวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

นางสาวพุลสุข ปิวิรรตวรวิฒิ บรรณารักษ์ชำนาญการ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประชากรจำนวน 30 คน โดยนำไปทดสอบกับบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดงานบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หอสมุดสาขาวังท่าพระ มหาวิทยาลัยศิลปากร สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักบรรณสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก(discrimination) และความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .95 (รายละเอียดในภาคผนวก)

7. นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดสอบมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเพื่อความสมบูรณ์นำไปให้ประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง จากนั้นนำแบบสอบถามไปแจกประชากรที่ใช้ในงานวิจัยเพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. จัดส่งหนังสือขอความร่วมมือและแบบสอบถามทางไปรษณีย์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร ซึ่งได้แก่ บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ที่ทำหน้าที่ให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ในสำนักวิทยบริการ สถาบันราชภัฏทั้ง 40 แห่ง ซึ่งผู้วิจัยได้แนบของจดหมายที่เจ้าหน้าที่และติดตามเพื่อความสะดวกในการส่งคืนแบบสอบถาม

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำกับข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 136 ฉบับ ตรวจสอบความถูกต้องและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ได้จำนวน 117 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.0 นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for windows ตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่และหาอัตราส่วนร้อยละ
2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในงานบริการสารสนเทศ มาแจกแจงความถี่และหาอัตราส่วนร้อยละ
3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในงานบริการสารสนเทศที่เป็นแบบประเมินค่ามาแจกแจงความถี่ เพื่อดำเนินการค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยง

เบนมาตรฐาน ซึ่งให้คะแนนตามเกณฑ์ค่าน้ำหนักของแต่ละระดับตามเกณฑ์ของลิเคอร์ท์ (Best, & Kahn, 1998, pp. 314-319) ดังนี้

ข้อที่เป็นปัญหาในระดับมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

ข้อที่เป็นปัญหาในระดับมาก มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

ข้อที่เป็นปัญหาในระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

ข้อที่เป็นปัญหาในระดับน้อย มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

ข้อที่เป็นปัญหาในระดับน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ส่วนปัญหาอื่น ๆ และข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยนำมาแจกแจงความถี่ และหาอัตราส่วนร้อยละ ใช้วิธีการจัดกลุ่มและอธิบายเชิงบรรยาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูลได้แปลค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในงานบริการสารสนเทศคือเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 24)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า มีปัญหามากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า มีปัญหามาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า มีปัญหามากปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า มีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า มีปัญหาน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม เลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (บุญชม ศรีสะอาด, 2538, หน้า 155-156)

5.1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) เกณฑ์ที่กำหนดมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

5.2.1 ความถี่และค่าร้อยละ (percentage rate) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในงานบริการสารสนเทศและข้อเสนอแนะใช้วิธีการจัดกลุ่มและอธิบายเชิงบรรยาย

5.2.2 ค่าเฉลี่ย (mean) ของกลุ่มประชากร ใช้วิเคราะห์ปัญหาการใช้

เบนมาตรฐาน ซึ่งให้คะแนนตามเกณฑ์ค่าน้ำหนักของแต่ละระดับตามเกณฑ์ของลิเคอร์ท์ (Best, & Kahn, 1998, pp. 314-319) ดังนี้

ข้อที่เป็นปัญหาในระดับมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

ข้อที่เป็นปัญหาในระดับมาก มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

ข้อที่เป็นปัญหาในระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

ข้อที่เป็นปัญหาในระดับน้อย มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

ข้อที่เป็นปัญหาในระดับน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ส่วนปัญหาอื่น ๆ และข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยนำมาแจกแจงความถี่ และหาอัตราส่วนร้อยละ ใช้วิธีการจัดกลุ่มและอธิบายเชิงบรรยาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูลได้แปลค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในงานบริการสารสนเทศคือเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 24)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า มีปัญหามากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า มีปัญหามาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า มีปัญหามากปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า มีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า มีปัญหาน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม เลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (บุญชม ศรีสะอาด, 2538, หน้า 155-156)

5.1.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) เกณฑ์ที่กำหนดมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

5.2.1 ความถี่และค่าร้อยละ (percentage rate) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพการใช้อินเทอร์เน็ตในงานบริการสารสนเทศและข้อเสนอแนะใช้วิธีการจัดกลุ่มและอธิบายเชิงบรรยาย

5.2.2 ค่าเฉลี่ย (mean) ของกลุ่มประชากร ใช้วิเคราะห์ปัญหาการใช้

อินเทอร์เน็ตในงานบริการสารสนเทศ

5.2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของกลุ่มประชากร
ใช้วิเคราะห์ปัญหาการใช้อินเทอร์เน็ตในงานบริการสารสนเทศ

5.3 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่ การหาขนาดของความต่าง โดยการหา
Effect Size (E.S.) (Fraenkel, & Wallen, 1993, p. 211) โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$E.S. = \frac{\text{mean of experimental group} - \text{mean of comparison group}}{\text{Standard deviation of comparison group}}$$

เกณฑ์การแปลความหมาย ความต่างมีความสำคัญโดยพิจารณาขนาดของ
ความต่าง ถ้าขนาดของความต่างมากกว่า .5 ($E.S. > .5$) ถือว่าความต่างมีความสำคัญ